

1734 års Allmänna lag
Såsom den var skriven och justerad till 1908

Byggningsabalk

1 kap

Huru tomt till by skall läggas och ägor skiftas

1§

Vilja bönder bygga by ånyo, då skall så stor tomt därtill läggas, som ske kan och nödig prövas, att var gård, för eldsvådas skull, kan ifrån annan bygd vara. Tomt skall delas till varje gård i byn, efter öre, örtug, pund och tunne ränta, eller hemmantal, allt som varje landsorts gamla sed är att mäta och räkna, eller framledes stadgas kan. Den skall ock läggas i rätta solskifte, som är öster och väster, norr och söder, och om varje tomt särskilda rämärken sättas. Gata lägges av oskifto mellan varje tomt i by, efter ty, som lägenhet därtill är. Farväg, till och ifrån, hava så den by, som för mindre ligger, som den för mer ligger.

2 kap

Huru å tomt skall byggas

3§

Nu have bonde byggt hus, efter ty, som sagt är, då äger han dem vid makt hålla. Brister något i hävd eller byggnad bättre och böte, som i 27 kap sägs.

4§

Rives eller brinner en gård i by, där bönder varannan för när byggt hava; då skola byamän för den gård utse annan tomt, jämngod och lika stor av oskifto, om lägenhet därtill är, och ligge den förra till byamark igen.

24 Kap.

Om vådeld i by.

1 §.

Alla eldstäder och skorstenar böra så vara ställda och förvarade, att eldskada förekommas må. Varder eld lös i by, den landbo brukar, och sker det av försummelse, eller vangömmo hans, som är: att han själv förut märkt faran, eller är därom varnad, och den ej förekommit; bär själv ut, eller tillstädjer annan att hava och bära ljus utan lykta, och eld i uthus, eller där man haver lin, hampa, hö, spån, eller annat slikt, däri eld snart taga kan; sätter ljus vid vägg; gör eld i ugn eller spisel, och den ej vårdar; haver ljus vid säng, och somnar därifrån; röker tobak i lada, foderhus, eller annorstädes, där eld lätteligen kan tändas, eller skjuter ovarsamt åt hus eller tak; eller varder eld lös av annan sådan försummelse, där man kunde och borde bättre vakta för skada: brinner då hus och gård upp; bygge åter jämngod, och njute ej brandstod eller eftergift å avträdet. Äger bonde hus och jord själv; have han ock själv skadan. Brinna tillika upp andras hus och gårdar, eller andre byggnader; gälde af sin egendom så långt den räcker, och böte två daler för vart hus, jordägarens ensak; orkar han ej skadan och böter gällda, tjäne det av med arbete, eller plikte med kroppen, vilketdera han helst vill, som skadan lidit. Brinner folk inne, böte full mansbot för vardera. Brinner kyrka upp; böte hundrade daler till kyrkobyggnad. Är han mindre vållande; gälde fjärding av ty, som sagt är. Den ovarsamt med eld umgås, å sätt som nu är sagt, böte minst tio daler och högst tvåhundra daler, ändå att ingen skada sker. *K. Förordn. d. 15 oktober 1880.*

2§

Timar skada av rätt våda, som man ej kan förutse eller vakta, förr än skada händer; vare saklös. Vet man ej huru eld är kommen lös; vite då med själv sin vådaed att det ej av hans vangömmo eller vållande skett. (böte som i 1§ stadgat är)

§3

Haver legohjon, emot husbondes varning och vilja, burit eld i uthus, och andra rum, eller annorledes ovarsamt därmed umgått, som förr är sagt; vare då husbonde saklös, och legohjon gälde den skadan därav timar (eller plikte med kroppen). Kommer eld lös av gäst eller vägfärande, och brinner upp gästgivarens eller annan mans hus, vare lag samma.

4,5,6 § har upphört att gälla

7§

Ej må någon gå omkring och brandstod tigga. Var som brev därtill giver, böte sex daler.

Vid denna tid var varje tingslags innevånare med i en förening för ömsesidigt bistånd vid inträffad brandskada.

Avskrift ur Sveriges Rikes Lag från 1734 samt förordningar och kommentarer som utkommit till början av januari 1908. Avskriften är gjord av Värmlands Brandhistoriska Klubb. OBS texten är samma som finns från 1734 – bara ändrade straffsatserna är ändrade.